

تکنولوژی و فناوری در مدیریت آموزشی

مهری جهانی^۱، فرهاد رنجبر^۲

^۱ دانشجوی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد علی آباد کتول

^۲ دکتری فلسفه تعلیم و تربیت از دانشگاه اصفهان، فرهنگی و مدرس دانشگاه فرهنگیان گلستان و دانشگاه آزاد علی آباد کتول

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر بر پذیرش فناوری اطلاعات در مدارس انجام شده پیوند فناوری اطلاعات با هدف های مدرسه و هم چنین آموزش و فرهنگ سازی بر سودمندی درک شده کاربرد فناوری اطلاعات اثر مثبت و معناداری دارند. امروزه با توجه به حجم عملیات اطلاعات، افراد به سوی مدیریت اطلاعات هدایت می شوند با ورود فناوری ارتباطات به سازمان عملکردهای مدیریت آموزشی دستخوش تغییر می شود. و این تغییر در صورتی شکل می گیرد که در ابتدا توانمندی ها و فعالیت های حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات را شناخته و سپس زمینه بروز این فعالیت ها را فراهم نماید. و به دنبال آن مدیریت آموزشی با شرایط جدید آشنایی لازم را پدیدار نموده تا بهره گیری از ظرفیت هایی که فناوری اطلاعات و ارتباطات می تواند ایجاد کند سبب ارتقاء عملکرد مدیران آموزشی شود.

واژه های کلیدی: فناوری اطلاعات، تکنولوژی، عوامل مدیریت آموزشی

مقدمه:

گسترش فناوری اطلاعات و استفاده از ابزارها و مفاهیم نوین، موجبات بسط اطلاعات و دسترسی آسان و کم هزینه را برای فراگیران اعم از دانش آموزان دانشجویان و معلمان به روش پیوسته فراهم می کند و زمینه تبادل سریع اطلاعات و تعاملات فرهنگی را میسر می سازد. بی شک دانش آموان و دانشجویان زمانی از فرصت های آموزشی، اقتصادی و اجتماعی بهتر برخوردار خواهند شد که به رایانه و فناوری های اطلاعاتی دسترسی داشته باشند (جوکار، عبدالرسول و همکاران، ۱۳۸۸) سابقه ی فناوری اطلاعات در کشور به سال ۱۳۳۵ باز می گردد که شرکت « آی بی ام » ایران به عنوان شعبه ای از شرکت آی بی ام جهان در ایران شروع به کار کرد. (دبیرخانه شورای عالی انفورماتیک کشور، ۱۳۷۳)

در علم و دانش کنونی آنچه سرعت تغییرش بیش از همه است، تکنولوژی است (جی، بینگ وو و همکاران، ۲۰۱۳) و لازمه ی زیستن در این عصر شناخت عوامل، ویژگی ها، انحرافات و ... آن جامعه، حیاتی می باشد. (شیخی و هرو دشتی، ۱۳۹۳) در حقیقت تکنولوژی آموزشی فناوری اطلاعات بر افزایش یادگیری در مدارس وجود دارد و به طرق مختلف برای تسهیل یادگیری به کار می رود. (ایمنی، ۱۳۸۴) بنابراین می توان گفت به کارگیری ابزارهای فناوری اطلاعات در عصر حاضر امری اجتناب ناپذیر است (جزایری، ۱۳۸۶) هم اکنون جهان در آستانه انقلاب اجتماعی تازه های به نام انقلاب اطلاعاتی قرار دارد که همانند انقلاب صنعتی دارای اهمیت بوده و جهان را دگرگون کرده است رشد و توسعه فناوری در اوایل قرن بیست و یکم به گونه ای است که جوامع این دوره به اسامی « جامعه اطلاعات » نیز نامیده شده اند. در حال حاضر با در نظر گرفتن شبکه های رایانه ای در اکثر مدارس، معلمان و مدیران تمرکز خود را از سخت افزار، سیم کشی و مهارت ها به سوالات اساسی بیشتری نسبت به نقش فن آوری در آموزش و پرورش تغییر می دهند. ادغام فناوری در مدارس به طور جدی با مسائل مربوط به نابرابری مرتبط است. جامعه ی امروزی، سواد فناوری، دسترسی به بازار کار با فناوری بالا، مشارکت در اقتصاد جهانی و موفقیت در عصر اطلاعات جدید را نشان می دهد.

تافلر آینده شناس معروف آمریکایی در دهه ۱۹۸۰ پیش بینی کرده بود که عصر فردا را گستره ای از فرستنده ها، رسانه ها، پیام گیران و پیام سازان شکل می دهند و شیوه های تبادل اطلاعات، محور مانور آینده را شکل خواهند داد. حال نسل امروز و فردا برای جذب فرصت ها و دفع تهدیدهای ناشی از این پدیده به این درک نیاز خواهند داشت که رسانه های جمعی چگونه بر جامعه تأثیر می گذارند. مسلماً آن کسی که توانایی دسترسی، ارزیابی و تحلیل انتقادی پیام های ارتباطی (سواد رسانه ای) را داشته باشد. بهتر می تواند به این درک برسد. علاوه بر این همچنین بین میزان سواد رسانه ای و متغیرهای جنسیت، رشته ی تحصیلی و پایگاه اقتصادی - اجتماعی رابطه معناداری برقرار است (تقی زاده و افخمی، ۱۳۹۲) یکی از مسائل اساسی که پرداختن به آن در یادگیری الکترونیکی ضروری به نظر می رسد کیفیت در فرایند طراحی توسعه و ارائه آموزش های الکترونیکی است. (زند، معصومی فرد، ۱۳۹۱، ص ۶۲) پژوهش ها نشان می دهد که اگر محتوای دروس یادگیری الکترونیکی با رعایت مجموعه ای از اصول و نظریه های علمی، طراحی و تولید شود، می تواند به عنوان یک ماده آموزشی تأثیرگذار، نیازهای یادگیرندگان را برطرف سازد (سارونه، ۱۳۷۸، صص ۳-۴).

جهان امروز جهانی با تحولات عظیم است و تصور آینده بدون حمایت فن آوری اطلاعات و ارتباطات، امری غیرممکن به نظر می آید (پونی، زینباریو بررا، ۲۰۰۶) در سال های اخیر شاهد انقلاب اطلاعات و ارتباطات بوده ایم. به طوری که در اثر تحولات قرن جاری به نام فن آوری اطلاعات و ارتباطات به ثبت رسیده است (به نقل از تافلر، ۱۳۸۹) در نسل سوم آموزش از راه دور تأکید اصلی بر آموزش غیرمتمرکز، مشارکتی و مردمی است (ابراهیم زاده، ۱۳۸۲).

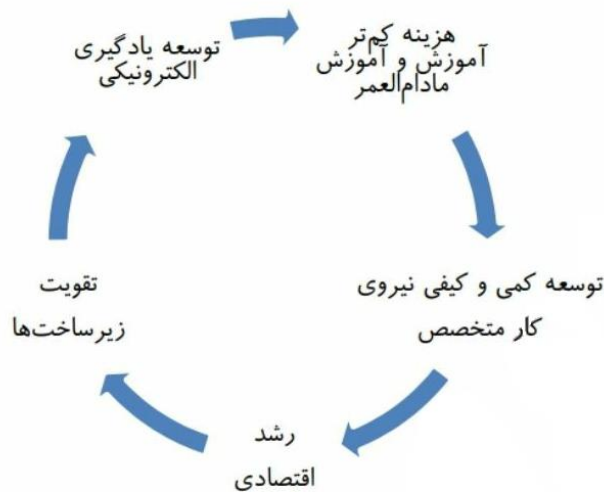

شکل ۱

تکنولوژی برای برآوردن هدفی ساخته شده است به همین منظور مصنوع تکنیکی لزوماً باید شامل دو بخش کالبد فیزیکی و التفات انسانی (فرانسن، ۲۰۰۸) وقتی این دو، قرین و هم نشین هم شدند مصنوع تکنیکی زاده می شود.

مدل پیازی:

یکی از پژوهش‌های نواز شریف (۱۹۹۹) است شریف میان سه امر در تکنولوژی افتراق می گذارد. مولفه‌های تکنولوژی، قابلیت‌های تکنولوژی و نهایت توانمندی‌های تکنولوژی، مولفه‌های تکنولوژی یعنی منابعی که برای وجود یک تکنولوژی لازم اند. این مدل پیازی بر اساس سه محور نقدی که بر انتقال تکنولوژی در بخش قبلی صورت گرفت می تواند روند انتقال تکنولوژی را به خوبی صورت بندی کند.

شکل ۲

تکنولوژی آموزشی در ایران:

متأسفانه در گذشته تکنولوژی آموزشی در کشورها شناخته نبود و برداشت های نادرستی از این صنعت می شد. و به غلط به کاربرد از سخت افزارها تکنولوژی می گفتند چرا که استفاده از وسایل در امور آموزشی تنها کمک به آموزش نیست بلکه اساس آموزش باید بر کاربرد وسایل باشد هم چنین جنبه ی اساسی تر مهم تکنولوژی یعنی نرم افزارها مجموع اصول و روش های طراحی شده در قالب این نرم افزارها نیز به دست فراموشی سپرده شده اند. در نظام آموزشی باید ضمن ساختن باور فرهنگ استفاده از تکنولوژی آموزشی با تأکید بر دو جنبه سخت افزاری و نرم افزاری و برگزاری مسابقات علمی و کلاس های خاص در زمینه تکنولوژی آموزشی برای معلمان و عموماً فعالیتهای انگیزشی دیگری که به نحوی موجبات عملی شدن و به اجرا در آمدن تکنولوژی آموزشی در آموزش و پرورش شود از زمره این فعالیت ها هستند. (احدیان و داودی، ۱۳۷۷).

نتیجه گیری:

نتایج حاصل نشان داد که کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات می تواند سبب اهمیت و اعتبار محتوای درس تاریخ، و ارتقای تدریس و طراحی آموزش نوین در درس جغرافیا، فعال شدن دانش آموزان در فرآیند یاددهی - یادگیری در درس مطالعات اجتماعی و علاقه مندی آنان و انعطاف بخشی به محتوای درس انگلیسی و افزایش بهره وری آنان گردد یافته هایی که از این پژوهش دست پیدا کردیم این بود که استفاده از فناوری و تکنولوژی در روش تدریس و به روز بودن اطلاعات معلم موثر بوده و باعث نوآوری در آموزش می شود. با توجه به نتایج ارائه شده پژوهش پیش رو بر آن است که با توجه به آموزش های مهارتی جهت نگهداری ساختار پیچیده توسعه ی اجتماعی، اقتصادی و مدرن نقشی فناوری و تکنولوژی در توسعه ی آموزش های مهارت محور را بررسی نماید. آموزش یکی از مهم ترین عامل های پیشرفت هر جامعه ای محسوب می شود و پیشرفت یک جامعه به آموزش آن بستگی دارد. باید هر جامعه به دنبال پیشرفت روش های سنتی را جایگزین روش های نو و جدید کنند و این امر در کشورهای پیشرفته قابل دیدن است استفاده از تکنولوژی های نوین آموزشی که می تواند به عنوان روشی نو و جدید استفاده شود باعث پیشرفت خواهد شد و باید در کلاس هایی که در آنها تکنولوژی های نوین استفاده می شود توجه داشت که روش تدریس فعال است. دانش آموزان صحبت صحبت می کنند، یاد می گیرند و در ذهن آنها نیز باقی خواهد ماند. و نقش به سزایی در پیشرفت دانش آموزان دارد وهم در معلمان ولی با این تفاوت که معلم به عنوان کسی که راهبر کسی و پیش برنده روند آموزشی است نقش مهم تری دارد زیرا آن ها را کارا تر خواهد کرد. معلمانی کارآمد محسوب می شوند که دانش و مهارت های موردنیاز جهت دستیابی به اهداف موردنظر را دارند.

منابع:

۱. جوکار، عبدالرسول، یاری پور، سمیه (۱۳۸۸) بررسی میزان استفاده دانش آموزان شهر شیراز از فناوری اطلاعات.
۲. دبیرخانه شورای عالی انفورماتیک کشور (۱۳۷۳)، گزارش بررسی وضعیت عمومی نرم افزار، تهران: سازمان برنامه بودجه
۳. شیخی، سعید، هرودشتی، سهیلا (۱۳۹۳) نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش، نشریه مطالعات آموزش، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش ۲ (۳)، ۴۹-۵۴.
۴. ایمنی، امینه، (۱۳۸۴) نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات بر رشد حرف های معلمان آموزش متوسطه شهرستان آمل، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی ساری
۵. تقی زاده، عباس و افخمی، حسینعلی (۱۳۹۲) بررسی مقایسه ای سوا رسانه ای دانش آموزان (مطالعه موردی: دانش آموزان دختر و پسر سال چهارم دبیرستان های شهر کرمان) فصلنامه علوم اجتماعی، ۶۲، ۱۲۶-۹۳.
۶. زندی، بهمن، معصومی فرد، مرجان و معصومی فرد، میترا (۱۳۹۱) برنامه ریزی آموزشی. سامانه های تولید محتوا در آموزش الکترونیکی، راهبردهای آموزش. ۵ (۱)، ۷۰-۶۱.
۷. سارونه، صغری (۱۳۷۸) تحلیل و ارزشیابی محتوای الکترونیکی درس زبان انگلیسی عمومی دانشگاه پیام نور ایران براساس اهداف برنامه ی درسی و اصول هفت گانه ی مایر، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی.
۸. تافلر، آلویین (۱۳۸۹)، موج سوم (ترجمه شهذخت خوارزمی) (چاپ نوزدهم، ویرایش اول) انتشارات فرهنگ نشر نو.
۹. ابراهیم زاده، حسن (۱۳۸۲) آموزش از راه دور همگام با گزارش فنی کامپیوتری پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۳۹، ۳۲-۲۸.
۱۰. احدیان، محمد، محمدی داود (۱۳۷۷) مباحث تخصصی در تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات ققنوس بادپر، رویا و مریم قاسمی (۱۳۹۴)، مروری بر عوامل تقویت کننده کارایی معلم. همایش بین المللی روانشناسی و فرهنگ زندگی، استانبول، موسسه سفیرا فرهنگی مبین.
11. Jiebing, w, bin. G. yongjiang, s (2013) customer knowledge management and IR-enabled business model innovation: A conceptual Framework and a case study from china. European management journal, 31 (4): 359-372.
12. Punie, y zinnbauer, p, and Cabrera. m (2006) A review of the impact of ICT on learning working paper prepared for DGEAC.
13. Sharif, N (1999) . strategic Role of technological self - reliance in development man agement. Technological forecasting and social chamg 62, 219-239.